

2 חלק 2

סגן/נציג

ש מ ר מזכירות הממשלה

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

כ"א בשבט התשמ"ב - 14.2.82

נכחו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך - יו"ר, מ. נסים,
מ. צפורי, א. שרון.

נציגי ההסתדרות הציונית: ר. ויץ, מ. דרובלס, א. כץ,
א. תבין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : י. ארידור, ז. המר, ד. לוי

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, ע. לוינסקי,
י. שפירא

מ. דקל	- סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
פ. אלבק	- משרד המשפטים
ז. בן-יוסף	- הסוכנות היהודית
י. בן-יהודה	- משרד התקשורת
א. בראון	- משרד הבטחון
א. כידן	- רשות שמורות הטבע
א. דודאי	- לשכת שר הבטחון
י. דקל	- הסוכנות היהודית
פ. ווייסבך	- משרד התקשורת
א. זייף	- לשכת סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות
י. יניב	- משרד החקלאות
י. מרגלית	- משרד הבינוי והשיכון
אל"מ ד. סתו	- צה"ל
ח. צבן	- ק"ל
א. צור	- לשכת סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
מ. שמיר	- מנהל מינהל מקרקעי ישראל
ד. שקל	- משרד האוצר
ע. שפירא	- לשכת סגן ראש-הממשלה ושר החקלאות
א. לישנסקי	- מזכיר הועדה

./סדר-היום

בפרוטוקול זה 47 דפים.

1-20 3.פ
20-38 3.פ
38-41 3.פ

סדר היום :

- הת/17 הבנים הממשיכים במושבים - תיקון
החלטה מס. הת/42 מיום ג' בתמוז
התשמ"א (5.7.81)
- הת/18 פיתוח קשר ליישובים חדשים:-
דיווח שר התקשורת בענין פעילות
משרדו ביהודה, בשומרון, בגולן,
בגליל ובחבל קטיף
- הת/19 מצפה כוכב יאיר:- שינוי החלטה
מס. הת/69 מיום כ"ד בתמוז התשמ"א
(26.7.81)
- הת/20 תכנית צפון הבקעה:- הקמת היישובים -
(1 חמדת 2 מצפה גלעד 3 אלישע
- הת/21 ההתיישבות בבקעת הירדן
- הת/22 חד-נס:- הקמת יישוב חדש ברמת-הגולן
- הת/23 תכנית פריסת הנחל בהתשמ"ב
- 1
2
10
12
14
24
30

./הבנים

הח/17. הבנים הממשיכים במושבים - תיקון החלטה מס. הח/42 מיום
ג' בתמוז התשמ"א (5.7.81).

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, אנו פותחים את הישיבה. עוד לפני שניגש
 לסדר היום, מבקש מנכ"ל המחלקה להתיישבות, במכתב שהוא שכתב ב-10 לדצמבר, לתקן
 את ההחלטה הח/42 - תכנית מתאר ארצית בנושא: הבנים הממשיכים במושבים. מיום 5
 ביולי 1981. מר י. דקל, בבקשה, תסביר מה אתה מבקש לתקן ואנחנו נתקן.

מר י. דקל:

בהחלטה, ההיא, הועדה הנכבדה קבעה, שתערך תכנית
 מתאר וכו'. לפי ההשקפה החוקית של משרד הפנים, תכנית מתאר זה מושג משפטי,
 שקשור בחוק התכנון והבניה. אי ליאת, ביקשתי שנתקן את שם התכנית שאנו מכינים,
 וזו לא תהיה תכנית מתאר, כדי שלא תהיה טעות ויחשבו שמדובר בתכנית במסגרת חוק
 התכנון והבניה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה. התקון מתקבל. זו תהיה תכנית

התיישבותית.

חח/18. פיתוח קשר ליישובים חדשים:-
דיווח שר התקשורת בעניין פעילות משרדו ביהודה, בשומרון,
 בגולן, בגליל ובחבל קטיף

אנו עוברים עכשיו לסדר היום.

דו"ח משרד התקשורת על הפעילות ביהודה ושומרון,

הגולן והגליל.

השר מ. ציפורי:

מי שבדק את 15 שנות נוכחותנו ברמת-הגולן, יהודה ושומרון וחבל קטיף, ואת עשרות שנות קיומנו בגליל, באותם האזורים שעשינו את המצפורים, יכול לראות, שמבחינת תשתית הקשר, זה הדבר הנכשל ביותר. כמעט במרבית הישובים, בכל ישוב שקם, אתם יכולים למצוא, גם מים וגם חשמל, אך טלפון שהוא חיוני כמו מים וחשמל, לא בדיוק נמצא. כאשר עברתי על ספרי התקציב של משרד התקשורת, לאורך השנים, בסעיף הקשור לשטחים האלה, לא מצאתי תקציבים מיוחדים, או תקציבים ניכרים. למעשה, מה שנעשה עד היום, נעשה בחלק בשיתוף עם הסוכנות, ולמעשה, זה לא נתן קשר של ממש. למרבית הישובים, זה נתן רדיו-טלפון, עם שני קווים. בנסיבות מסויימות, כאשר יכלו לנצל את התשתית הצבאית או תשתית מקרית שהיתה בשטח, היה מספר טלפונים יותר גדול.

כבר השנה, מהסבות התקציב, התחלנו לשנות זאת, ויש בכוונתנו, עד סוף השנה, בישובים שונים (אח"כ אפשר לפרט אותם), להתקין כ-500 טלפונים. בנוסף לכך, בתקציב משותף שלנו ושל הסוכנות היהודית, נתנו כ-24 רדיו-טלפונים לישובים שונים, ואני מדבר בלי להכנס, כרגע, לחלוקה המפורטת של מצב הטלפונים ולאיזה מצב אנחנו מתכוונים להגיע עד סוף שנת התקציב הנוכחי, עוד לפני שתוקצבנו. נפרט את זה בהמשך.

הנושאים שאנו מתכוונים להציג דנים בגליל, במיוחד, בכל מה שקשור סביב המצפים והישובים החדשים, רמת-הגולן, יהודה ושומרון, חבל עזה ופתחת שלום החדשה - חבל הבשור. כאשר יש לנו תכנית כוללת של פריסת מערכת מרכזיות בכל הישובים האלה, מרכזיות מודרניות, שבקלות רבה ניתן להרחיב את הקיבולת שלהן. למעשה, הישובים האלה, בחלקם הגדול, יקבלו מרכזיות דגיטליות, מהמתקדמות שישנן בעולם. התקנת מרכזיה כזו, ברגע שמחליטים ויש לזה את התקציב, ניתן לעשותה בפרקי זמן קצרים.

אני אציג את התמונה ואגיד כך - שמבחינת המשרד אצלנו ישנה החלטה. נכון שיש לנו עוד ויכוחים על תקציב, והויכוחים על התקציב הם על נושא כולל, על הצרכים שלנו בארץ. בכל אופן, אצלי יש קביעה, שלא משנה מה יהיה תקציב הפיתוח, את אותו נתח, שאציג היום כאן, יש בכוונתי לבצע, וזה כמעט המיירב שאנו עשויים להזדקק לו בשנה הקרובה ויוכל לתת פתרון קשר טוב מאוד.

אם אתם מסתכלים כאן על המפה, יש לנו כוונה, להקים במעלה אפרים מרכזיה, שתתן שרותים לבקעה. מרכזיה יותר גדולה, של 1,000 קווים. 1,000 קווים זה 1,000 בתי אב. לאחר זאת אנחנו הולכים למרכזיה בכוכב יאיר של 1,000 קווים - אנו נסביר אח"כ אילו גושים כל מרכזיה משרתת. בקרני שומרון - למרכזיה של 240 קווים, שתתן שרות ל-1,000 משפחות. עמנואל - 500 קווים. אלפי מנשה - 240 קווים. שערי תקווה - 240 קווים. אריאל - 600 קווים. מעלה-אדומים, כפר אדומים, מצפה יריחו וכו' - 240 קווים. באלון שבות, מרכזיה שתשרת את אפרת, אלעזר, כפר-עציון, מגדל-עוז, ראש-צורים וכו' - 1,000 קווים. גבעת-זאב - 240 קווים. קרית-ארבע - 2,500 קווים.

באשר לגוש קטיף, כבר כעת, ממשרד הבטחון, אישרו לנו תוואי שאפשר להניח בו קו. הם יתחברו לרשת הארצית של קו מרכזי, שיתחבר שם למרכזיה. למעשה, הם יהיו בכיסוי מלא של טלפונים. פרט למרכזיות ביישובים נוספים, ישנה שיטה נוספת, שנותנים קשר לאו-דווקא עם מרכזיה, אלא מין צומת קשר, שמספקת קווים ישר למינויים, ללא מרכזיה, אלא דרך קשר למרכזיה אחרת. כל התשתית הזו שאמרתי, חלקה תחובר בכבלים וחלקה ברדיו-טלפון, שיכול לתת את אותו שרות. התמונה הזו, מבחינת הביצוע, זה ביצוע שמתבצע בשני שלבים, תוך השנה הבאה. כשאנו נציג גם את משמעותו של כל אחד מהשלבים ואת המספר הסופי, שאליו אנו רוצים להגיע בשנה הבאה, בסוף שנת העבודה הבאה. (14,260).

בכל השטחים שציינתי, בגליל, ברמת-הגולן, יהודה ושומרון וחבל עזה, אנחנו עומדים היום עם 2,500 קווים. יש בכוונתנו, לקראת סוף השנה הבאה, להגיע ל-14,000 קווים. חלק מהקווים יהיו קווים, שיכולים לתת קווי תקשורת, שיוכלו להתחבר גם לטלקסים, למחשבים וכו', דהיינו לצרכי התעשיות המקומיות גם כן. פרושו, בהכללה, לפני שאנו נגשים לפרטים כאן, אם אנו עומדים היום עם כ-2,500 קווים, כשנה בלתי מותנה בתקציב שאקבל (אם יהיו לי מקורות נוספים, אולי נגדיל את זה), יהיו כאן 14,000 טלפונים, שפרוסים במרכזיות החדשות - ותיכף נראה, באילו מקומות, ישנן כבר מרכזיות כאלו ואחרות, שאו נחליף אותן, או נגדיל אותן.

עד כאן, מבחינת הקדמה. מכאן נעבור על כל הישובים ונראה מה יש ומה התמונה שתתקבל.

אגב, במשרד, אנחנו מינינו צוות מיוחד של אנשים, שתפקידם לטפל בנושא של איזורי הפיתוח האלה, גם לעקוב אחר ביצוע העבודות, גם לדאוג שהעבודות תתבצענה בזמן, כשהם אחראים גם לדיווח שוטף על התקדמות העבודה. ראש הצוות, פאול, יציג כעת את הנתונים ביתר פרוט.

מר פ. וייסברג:

אני רוצה לדבר כאן בתחילה על עקרונות. כאשר ניגשנו לתכנית כוללת לפיתוח הקשר הטלפוני בארץ, לאחר שהנחייה לגבש תכנית כזו באה משר התקשורת, יצאנו מתוך הנחה, שלא יהיה ישוב אחד בארץ, שלא יהיו בו, לפחות, 12 טלפונים.

כשאני מדבר על 12 טלפונים, אני מדבר על 12 קווים, שאפשר להשתמש בהם לטלפונים, או כקווים להעברת נתונים, טלקסים וכל אותם

השרותים המודרניים, שהיום נותנת מערכת התקשורת הארצית לכל מקום שהיא מגיעה.

ההנחייה השניה היתה, לבנות תשתית, שתאפשר לנו פיתוח המערכת עם התפתחות הישובים. כשאנחנו מדברים על חוליות רדיו-חד אפיקויות, שנותנות טלפון אחד, זו מערכת שלא ניתנת לפיתוח, היכולת שלה מוגבלת, ואי אפשר להמשיך לפתח את המערכת על בסיס תשתית זו.

התכנית מתבססת על בניית 12 מרכזות, בחלקן אלקטרוניות, מודרניות, ספרתיות וכמה מרכזות חדישות, אבל מהדור הקודם. הקשר בין הישובים ומערכת התקשורת הארצית, שכרגע איננו רואים אותה כאן, הוא בשני אופנים, או במערכות רדיו-טלפון, בקיבולים המינימאליים של 24 אפיקים ועד לקיבולים של 480 ערוצים ובתשתית פיזית של כבילים בעלי קיבולת גבוהה. הוזכר כבר שאנחנו כרגע עובדים על הנחתו, על תכנון התוואי מגוש קטיף.

אנו מדברים כאן על סדר גודל של 180 ישובים. אנחנו מדברים על סדרי גודל של עשרות חוליות רדיו-טלפון, של עשרות צמתים, ובוודאי, אפשר לראות, שבעצם, מערכת התקשורת, כפי שהיא תוכננה, מתפרסת על פני כל הארץ וכוללת ישובים ברמת-הגולן, ביהודה ושומרון ובחבל עזה. בוודאי שאפשר לעבור על כל גוש וגוש ולפרט את כל הישובים, אבל אני חייב לציין, שיש פה בסביבות 180 ישובים.

השר מ. ציפורי:

קח כמה גושים ותן כמה דוגמאות של ישובים - מה המצב ומה יהיה, ואם יהיו שאלות, ישאלו.

מר פ. וייסברג:

אני אתחיל מההתחלה. אני מדבר על גוש מס' 1, שהוא גוש אלון מורה. היום, ביישוב אלון מורה, קיימים שני טלפונים. אנחנו

מתכוננים, בשלב א' של הפיתוח להתקין 12 ובשלב ב' - 90. (שלב ב' זה עדיין
 1982). כשאני חייב לציין, שזה יהיה בהתאם להתפתחות הישובים. בוודאי שלא
 ניתן יותר טלפונים מאשר מספר התושבים.

אם ניקח לדוגמא את הגוש של כוכב-השחר ורימונים
 - יש שם 4 טלפונים. בשלב א' יהיו שם 24 ובשלב ב' - 160.

אם ניקח את גוש יתיר - בית יתיר, לוציפר. היום
 מדברים על טלפון אחד בכל הישובים. בשלב א', אנחנו מדברים על 48 טלפונים ובשלב
 ב' על 360.

כך אפשר להמשיך. לסיכום, אפשר להגיד, שהתכנית
 שלנו, כפי שציין השר, עם 2,300 טלפונים היום, צריכה להבטיח הפעלה של 5,640
 טלפונים בשלב א' של הפיתוח ו-14,265 בשלב ב' של הפיתוח.

שלב א' נמצא כרגע בביצוע, גם מבחינת הצטיידות,
 גם מבחינת תכניות וגם מבחינת ביצוע בשטח.

השר מ. ציפורי:

אנו הקדמנו את שלב א' לתקציב שנה זו. הוא כבר

מתגלגל.

מר פ. וייסברג:

אני יכול לציין, שבגוש קטיף, אנחנו עומדים
 בהקמת הצומת. בפתחת שלום כבר עומד גוש עמודים, שנתלה עליו כבל למרכזת שכרגע
 נמצאת בהקמה - מרכזת ישע. מרכזת חדישה. בקרוב מאוד, אנחנו מסיימים צומת קשר
 בקרני שומרון. באריאל, לפני שנה וחצי, הפעלנו צומת תקשורת ונתנו 45 טלפונים
 ואנו מקימים עכשיו מרכזת, שתוכל לתת לנו סדרי גודל של 600 קווים, לכל האזור.

אנחנו עומדים, כרגע, בשלבים די מתקדמים של הכנסת מרכזת בקיבולת של 240 קו במעלה האדומים. כבר היום יש לנו במעלה אדומים, כ-100 טלפונים, שעובדים באמצעות סידורים אחרים, ארעיים.

מר א. כ"א:

כמה יהיו במעלה אדומים?

מר פ. וייסבר:

240 קו, זה 240 טלפונים. אבל המרכזת הזו, בקלות, ניתנת להרחבה עד 1,000 קו. זו לא מרכזת חדשה, אלו לא שינויים, אלא תוספות. זו מרכזת מודולארית, שניתנת להרחבה בקלות, כמעט מיידית, במידה ויש צורך.

מ"מ רה"מ ש. ארליך:

תודה.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה לברך את שר התקשורת ואת משרד התקשורת על ההצעה הזו. אני קצת ותיק בשטח. אני חייב לציין, שזו הפעם הראשונה, שמציעים הצעה כזו מהפכנית, שהיא תקדם ותפתח אזורים נרחבים ביותר של ארץ-ישראל, שעד כה, תעשייה שם, בשל מחסור טלפונים, אי-אפשר היה בכלל להקים. גם בגליל, גם ביהודה ושומרון וגם באזורים אחרים. אני מאחל למשרד התקשורת, שיגשים את ההצעה כפי שהיא הוגשה כאן, בשלב ב', בסוף שנת 1982, ובינתיים, בשלב א', אנו מתחילים, כבר היום, להרגיש את התוצאות בשטח.

בשלב זה, יחד עם משרד התקשורת, דאגנו, שלכל ישוב יהיה לפחות טלפון אחד. כמובן, שקשה להסדיר זאת. אין ספק, שהתשתית הזו, שעליה שמענו ממשרד התקשורת, תהיה תנופה רצינית מאוד לפיתוח האזורים האלה.

מר א. כ"א:

יש לי שאלות בקשר למעלה האדומים. האם המשפחות

שמיועדות להכנס שם לדירות, כבר הגישו בקשות לטלפונים, ואם כן, מה מספרן?

השר מ. ציפורי:

חלק הגישו. את המספר אפשר לברר.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מבין, שהודעתך, הבוקר, ברדיו, אינה נוגעת

ליהודה ושומרון.

השר מ. ציפורי:

אמרתי, שאם לא יהיה תקציב, לא יהיה תקציב לשאר

חלקי ארץ-ישראל, אבל ליהודה ושומרון.

מר א. כ"א:

האם יש קשר בין 240 הטלפונים המתוכננים למספר

הבקשות? הרי מתוכננים לשם אלפי אנשים?

השר מ. ציפורי:

אין בידי מספרים - כמה הגישו בקשות וכו'. יש

אצלנו מעקב אחר תכניות הבינוי של הישובים, ולפי זה גם ניתן את הקדימות בעבודה.

סה"כ, הרי לא כל הדברים נעשים במקביל. אינני יודע כמה יחידות דיור עומדות

להסתיים בשנה זו. בהתאם לזה, נשתדל גם לתת את סדרי הקדימויות. כעת, בתוך

הנושא הזה, גם תלוי אילו מין יהודים באים לגור ואילו תעשיות יהיו. הלא יש כל

מיני קדימות. בכל מקרה, קדימות א' של משרד התקשורת, בשנה זו, תהיה לאזורים

שאמרתי.

יש בעיה, שככל ששיתוף הפעולה יגדל, כך אפשר לחסוך מליוני שקלים ומה שנחסוך, אפשר להשקיע בפיתוח יתר של התשתית. כוונתי היא, שבשעה שמניחים באזורים האלה תשתית של מים וחופרים את התעלות לצינורות, אם מעדכנים אותנו, אנחנו מניחים ישר, יחד עם זה, את הכבלים. חשוב מאוד, שיהיה בזה שיתוף פעולה. זה נכון גם בקשר לתשתית של צינורות וגם בקשר לתשתית של דרכים.

כמו כן, לפי התקנות שתיקן משרד הפנים, בשיתוף איתנו, בכל האחד מהישובים הקיימים יש להתקין תשתית של צנרת תת-קרקעית בתוך הישוב, שתחבר את כל מבני המגורים. עד לפני כמה זמן, התקנות אמרו, שכל מי שבונה בית, חובתו להכין צנרת עבור טלפונים. היום, התקנות החדשות מדברות על תשתית של צנרת, בתוך הישוב עצמו, שתלך לכיוון הבתים. מבחינה זו יש שיתוף בינינו, בין הקבלן הפרטי או משרד השיכון, כך, שאת אותה עלות, שהיינו צריכים להשקיע בעמודי טלפון או דברים כאלו, ניתן את שווה הערך הכספי כדי להשלים את הנושא. ואז, כל תשתית הטלפונים יכולה להיות ברמה אסתטית הרבה יותר גבוהה ומוכנה לפריסה יותר מהירה. כשמרכזים את נושא ההתיישבות, חשוב שתהיה מודעות, שתעשה עבודת צוות עם תה"ל בהנחת הצינורות, אם בהנחת הכבישים, ואם עם משרד השיכון או כל גוף אחר, שעוסק בבינוי הישובים עצמם.

סגן רה"מ ש. ארליך:

תודה רבה.

הח/19. מצפה כוכב יאיר:- שינוי החלטה מס. הח/69 מיום כ"ד בחמוז
התשמ"א (26.7.81)

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, תיקון החלטה בקשר לכוכב יאיר. מיכאל

דקל, בבקשה.

סגן השר מ. דקל:

ההחלטה הראשונה בקשר לכוכב יאיר, שנתקבלה, נדמה

לי, לפני שנתיים (ישנו כאן גם התאריך), היתה החלטה על הקמת או מסירת 400 יחידות למשקי תנועת חרות, בשביל הגרעינים שהם ארגנו, כשכל יתר היחידות, עד לסדר גודל של 1,200 - 1,400 יחידות ימסר לפדרציה הדרום אפריקנית, לעולים מדרום אפריקה. בינתיים, לדאבוננו, הנושא הזה של העולים מדרום אפריקה, אינו כל כך אקטואלי, שהוא מצריך סדר גודל של בין 700 ל-800 יחידות דיור. כמו כן, נוספו גורמים נוספים. אי לכך, אנו מציעים לשנות את ההחלטה בצורה כזו, שהגרעינים, שנקראים "גרעינים של משקי תנועת חרות", יקבלו 500 יחידות, מתוכן 100 בשביל עובדי משרד רה"מ, לפדרציה הדרום אפריקאית יהיו 100 דירות, לגורמים אחרים 50, יחד 650.

אני רק רוצה להעיר, כי כשישבו אצלי אנשים

מהפדרציה הציונית, אמרתי להם, ואני מקווה שגם בשמכם, שכשיבואו עולים נדאג שיהיו להם מקומות לגור, גם במקומות אחרים וגם בכוכב יאיר, העיקר שיהיו.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה להבין את ההחלטה. יש החלטה על 1,600

יחידות בכוכב יאיר, שמהן, אמרנו, כי 400 יחידות יהיו למשקי "חרות" ובית"ר, ולגבי 1,200 לעולים שנקווה שיבואו. מה ההחלטה עתה, האם יש הצעה להקטין את

המספר?

מר מ. דקל:

לא.

מר מ. דרובלס:

אז מתוך ה-1,200 להקצות 650 לגופים האלה והיתר

להשאיר פתוח?

סגן רה"מ ש. ארליך:

כן.

מר מ. שמיר:

היות והיה תאום מראש עם הפדרציה הדרום-אפריקאית

והבטחנו 105 יחידות, אני מציע, שההחלטה תתייחס ל-105.

מר מ. דקל:

ברשותך, אדוני השר. יכול להיות, שלא עידכנתי

אותכם מספיק. אנחנו הבטחנו לדרום אפריקה 100 או 105 יחידות. בינתיים באו

עולים שאינם מדרום אפריקה. אז אמרנו, שנשאיר להם כדורבן 45 - 50 יחידות.

סגן רה"מ ש. ארליך:

טוב, רבותי, אנחנו מאשרים את ההצעה של סגן שר

החקלאות ומתקנים את ההחלטה.

הח/20. תכנית צפון הבקעה: - הקמת היישובים (1) חמדת
(2) מצפה גלעד (3) אלישע

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו עוברים לסעיף 3, יהודה דקל, בבקשה.

מר י. דקל:

אני בא לפרוע חוב ממרן שנה שעברה. בהחלטה הח/20 מה-24 במרץ - לגבי תכנית צפון הבקעה, החליטה הועדה הנכבדה כאן: "במגמה לחזק את האזור שבין מחולה לבין רכס המחרוק, שנמצא דרומית לארגמן ושולט על ציר גשר אדם - שכס, להטיל על החטיבה להתיישבות של הסוכנות הציונית העולמית להגיש תוך חודש ימים לוועדה (לקח לי קצת יותר מחודש) תכנית לענין צפון הבקעה. התכנית תתבסס על התפיסה הכללית שהוצגה בנידון, ע"י יו"ר הועדה". ישנו הפרוטוקול המילולי של ישיבת הועדה.

ברשותו של המזכיר הנכבד שלנו, מר א. לישנסקי, עיינתי בפרוטוקול המילולי. אני בא להציע, בהתאם לתפיסה הכללית שהוצגה שם, הקמת שלושה ישובים, שמופיעים בשתי המפות שלפניכם, במפה אחת, לבדם, על מפה קצת יותר מפורטת, שנמצאת בפניכם כאן. ובמפה השניה, בתוך מכלול של כל ישובי בקעת הירדן, יהודה והשומרון.

ההצעה היא להקים שלושה ישובים, שבשלב ראשון יוקמו כהאחזיות נח"ל - מבלי לקבוע כרגע מה יהיה דפוסם הסופי. בכל אופן, הכוונה, שאחרי שנדע מהו מלאי הקרקעות בגאון הירדן, שהתחלנו לאחרונה לטפל בהן, נוכל גם להתייחס לאפשרות של יעוד קרקעות חקלאיות גם עבור שלושת היישובים. בכל

אופן, אנחנו מבקשים, שיאושרו שלושת הישובים האלה, שהאחד היום נמצא כמאתי נח"ל בשם נח"ל חמדת. הצעה היא, שכל אחד מהישובים האלה, בשלב הפיתוח המלא, יכלול 100 משפחות. הישובים יתבססו על תעשייה וחקלאות בבקעת הירדן, בהתאם לתכנית שתאושר ע"י מוסדות התכנון. כשהישובים ישתייכו למועצה האזורית בקעת-הירדן, ויקבלו במסגרתה את כל השרותים המוניציפאליים.

נח"ל יבוק, או חמדת, הוא היום מאתי. הכוונה, בשנת התקציב הקרובה, להפכו להאחזות מלאה, שמתוכה יבואו חיילים, שיטפלו בעיבוד השטחים שנמצאים בדרום הירדן.

פלט הוא במקום, שסומן באופן כללי בלבד, לא בנקודה מחייבת. הוא נקרא בשמות שונים.

מעלה מלוחים, (אלישע), יהיה הישוב השלישי.

אנו רואים איך הם משתלבים פה במכלול הישובים. ישנו פה רצף הישובים. הקו השני של הישובים שנמצאים בחלק היותר גבוה של בקעת הירדן, במדרון המזרחי של השומרון - מכורה, חמרה, בקעות, רועי. בהמשך לאותו קו, על הרכס, בכיוון מחולה, יקומו הישובים שישלימו את השרשרת מארגמן ועד מחולה. שדמות מחולה הנה האחזות נח"ל, שתבנה כישוב אזרחי, החל מהחודש הקרוב, אני מקווה. ושלושת הישובים האלה ישלימו את המערך הזה, כפי שבקשה בשעתו הועדה, במרץ 81.

השטחים, לכל אחד מהישובים האלה, אושרו ע"י הגב' פליאה אלבק, כתחומי קרקע, שאפשר בתוכם, בתוך אדמות מדינה, לבנות לפחות את החלק המבונה של הישובים.

ההתיישבות בבקעת הירדן 21/הח.

מר ר. וייס:

בהמשך להחלטה שהיתה בזמנו, שהורתה לאלה העוסקים במלאכה, לבדוק בצורה יותר אינטנסיבית את בעית גאון הירדן וכיכר הירדן, אני שמח להביא בפני הועדה הרחבה מסויימת של התכנית, בעקבות מיידע חדש שמצוי בידינו.

ובכן, מסתבר מבדיקות, גם מעשיות וגם בסקרים, שבגאון הירדן (המסומן כאן בצהוב) ובכיכר הירדן (המסומן כאן בירוק), גאון הירדן זה הזור וכיכר הירדן זה הרור, יש שטחים הראויים לעיבוד, במידה הרבה יותר גדולה ממה ששערנו אז, כאשר אישרנו את שלושת הנקודות הראשונות. השטח שנקבע היום, הוא בערך 29,000 דונם. אני חושב, שכשנגמור את המלאכה, יהיו הרבה יותר.

אני חייב לציין, שבין השטחים הללו כאן, יש שטחים מהפוריים ביותר שראיתי. ובהתחשב עם האקלים המיוחד ועם שיטות העיבוד החדשות והצורך בגידולי חורף ליצוא, אלה הן רזרבות קרקעיות מיוחדות במינן, שמבטיחות לנו פיתוח רב ממדי של החקלאות האינטנסיבית ליצוא חורף.

בהתחשב עם הנתונים אשר תחת ידינו, הבאנו בחשבון, כמה מהשטח הזה דרוש, על-מנת, לבסס בצורה מניחה את הדעת, את כל הישובים שהוקמו, כולל שלושת הישובים שדובר עליהם היום. הגענו למספר של 10,000 דונם. יוצא איפה, שיש עוד 19,000 דונם, שיכולים לשמש להקמת ישובים רבים נוספים, ולסגור חלק מהפרצות, שנמצאות גם פה וגם בסביבות יריחו. אני חושב, שזו מטרה יוצאת מן הכלל, ביחוד שהיא מבוססת על הקמת ישובים חקלאיים מבוססים, עם אפשרות של פיתוח מניח את הדעת, מכל הבחינות.

על-כן, אני מציע, שבנוסף לאישור הפורמאלי, הסופי, של שלושת הישובים, שהציע פה מנכ"ל המחלקה, יהודה, הועדה תקבל שתי החלטות כלליות, חשובות ביותר לכל המערכת לאורך בקעת הירדן:

א. להורות למוסדות המוסמכים - חטיבת ההתיישבות והרשות לתכנון, המשותפת למחלקה ולמשרד החקלאות - לתכנן את המערך ההתיישבותי בבקעת הירדן, תוך מגמה להקים באזור ישובים נוספים, ככל האפשר, לאור התכנון, שיתבססו על עתודות הקרקע שפורטו לעיל.

ב. להורות לתה"ל ולחברת מקורות, לסיים את התכניות לבניית מוביל הבקעה, שהגיע עד מחולה, ולהגיש את הצעתם המקצועית והתקציבית, על-מנת להחיש את בניינו והשלמתו של המוביל, בהתאם לתכניות ההתיישבותיות המוצעות כאן.

אם נעשה זאת, אני חושב, שיש לאל-ידינו, להעמיד את המערך ההתיישבותי בבקעה, צעד גדול, ניכר וחשוב קדימה. תודה רבה.

סגן השר מ. דקל:

כמו כולכם, קראנו את החומר שהגיש חברנו רענן וייץ, ויש לי כאן להעיר כמה הערות.

ראשית, הערה כללית, המוכרת לכל המטפלים בבקעת הירדן - יש לנו בבקעת הירדן 19 - 20 ישובים חקלאיים, שמצבם הכלכלי עדיין איננו מבוסס והם עוברים משברים, לעיתים קרובות מאוד. גם משברים כלכליים וגם משברים כספיים. בעיקר, משברים גידוליים.

איש אינו יודע היום, מהו בדיוק היתרון היחסי של בקעת הירדן, מבחינת הגידולים החקלאיים שלה ליצוא. חלק מהתקוות שתלינו ב-1967 בכך שכך מתנהגת הקרקע וכך מתנהגת השמש בבקעת הירדן, לא כל כך יצאו לפועל. אז יש לנו היום הרבה מאוד בעיות בישובים הללו, במרבית הישובים שישנם בבקעת הירדן.

מר א. כ"ץ:

אתה מוכן לפרט את המשפט האחרון שאמרת.

סגן השר מ. דקל:

עכשיו, מבחינה מספרית, אם יש לנו 20 ישובים והם מתוכננים, בממוצע, ל-100 על 80 יחידות, אז צריכות להיות לנו שם 1,600 משפחות. בשלב זה, יש לנו בבקעת הירדן 632 משפחות - לפי המספר שיש אצלי. הוא לא מוכרח להיות כל כך מדויק. אם כן, יש לנו עוד מה לעשות בישובים הקיימים, על-מנת לבסס אותם.

הקמת חמשת הישובים, כלומר, 3 הישובים המוצעים היום פלוס נעמה ואלמוג, שבהם יש צורך גם מבחינה בטחונית, גם מדינית וגם התיישבותית - להעמיד אותם על הרגליים, לבסס אותם ולהביא אותם שיתפקדו כלכלית - זו משימה לא קלה להסתדרות הציונית ולמדינת-ישראל. לכן, היום, איננו צריכים לקבל החלטה על ישובים נוספים. מספיקה לנו ההחלטה על שלושת הישובים האלה. נדמה לי, שעל נעמה ואלמוג כבר הוחלט פעם, אם לא, נצטרך להביא את זה.

מר א. בראון:

הוחלט מזמן.

סגן השר מ. דקל:

אם כן, יש לנו כרגע, בשלבי הקמה, אותם חמשת הישובים בבקעת הירדן.

בנוסף לזה, אם אנחנו מדברים על ממוצע של 80 יחידות, אז אנחנו צריכים ליישב, בישובים הקיימים, עוד 1,000 משפחות. לזה גם כן צריך אמצעים, מאמץ והרבה מאוד תשומת לב. לכן, לפי דעתי, לפחות בשנתיים

הקרובות, לא צריך לדבר על ישובים נוספים מעבר לישובים האלה.

10 נקודה אחת. הנקודה השניה, בקשר לאדמות -

אינני יודע בדיוק את המספר. כנראה שהמספר - 29,000 דונם אדמה שיש בפותנציה, הוא נכון וצריך יהיה להכשיר אותם. אנו כרגע גם מכשירים. לפי החשבונות שיש אצלי, על-מנת להחזיר התחייבויות שהתחייבנו לישובים, זה יוצא 2,000 דונם יותר מאשר רענן הגיש, אבל זה לא כל כך משמעותי. עם זאת, אני חושב, שאנו נצטרך לבדוק את כל נושא התכנון של בקעת הירדן ולראות האם על אדמות אלו אנו צריכים להקים ישובים נוספים, או שאנו צריכים לחזק את הקיים. זו שאלה פתוחה. לפי דעתי, אין לנו שם מספיק קיום ואמצעי ייצור. אינני אומר שקרקע ומים זה אמצעי הייצור החשוב ביותר. יכול להיות, שהון ועבודה הוא אמצעי ייצור חשוב יותר מקרקע ומים. אבל גם צריך לשקול, האם עם קרקע זו לא נוכל לעזור לאותם ישובים, שאנו רוצים, שיגיעו לישובים של 80 או 100 יחידות.

בקשר לענין הזה של קו המים - לפי התכנית שיש

לנו היום, איננו זקוקים, בשלב זה, לקו המים. היום, באזור מחולה, אנו מפיקים 7 מליון קוב מים. בבקעת-רועי 1.5 מליון קוב מים. בג'יפטליק 6 מליון קוב מים, בפצאל - 15 מליון קוב מים. ביריחו 6 מליון קוב מים. יש הסדר עם בית שאן על 4.5 מליון. כלומר, יש לנו 40 מליון קוב מים.

כמו כן, ידוע לחלק מהחברים, שנמצאו מים על כביש

יריחו, וכנראה שאפשר יהיה גם לתפוס את המים שהולכים לפשחה.

אם ניקח את כל המקורות האלה של המים, לפי כמות

המשקים, כולל חמשת המשקים החדשים שאני מדבר עליהם, יש לנו, פלוס-מינוס, כמות המים הדרושה לנו. זה לפי נתוני נציבות המים, שהנתונים שלה, כפי הנראה, נכונים מאוד.

מבחינה כלכלית, קידוח הוא יותר זול מאשר להוביל מים דרך הצינור. על כל הנושא הזה לא צריך היום להחליט, אלא צריך עדיין לבדוק אותו. לכן, אני מציע, לא לקבל היום כל החלטה בנושא הזה של בקעת הירדן, לא בנושא של הצינור ולא בנושא של הקמת ישובים נוספים, חוץ מאשר לאשר, מה שהביא היום יהודה דקל - הקמת שלושת הישובים האלה.

מר א. בראון:

רציתי להעיר רק הערה אחת - שהנושא של מעלה מלוח, שמצויין כאן על המפה, הוא לא במקום הנכון. המקום הנכון הוא מעלה דורון, שנמצא קצת יותר דרומה.

מר י. דקל:

אמרתי זאת.

מר א. כ"ץ:

דקל, אני ביקשתי הבהרה למשפט שהבלעת, בקשר לנסיון הקצת מאכזב, שהצטבר בקשר לשמש, גידולים וכו' ב-10 השנים האחרונות בבקעה.

לרענן, אתה מדבר שם על 16 דונם. חילקתי את ה-4,800 ב-3 ישובים עם המשפחות וכו', כשזה נטו, עם תעשייה וכו'. מעניין אותי לדעת כמה יהיה סה"כ. כמה מזה תעשייה. האם זה מבוסס ויש פרוט, או שזה רק בקווים כלכליים מאוד?

מר מ. דרובלס:

אני מציע לאשר היום הקמת 3 ההאחזויות לאזור צפון הבקעה. יחד עם זאת, שהועדה תרשום לפנייה, שבדרום בקעת הירדן, ליד יריחו,

הקימונו ישוב ששמו ורד יריחו. בין ורד יריחו ואלמוג ישנה פרצה. זה צריך להיות אזור מושבי. אנחנו הולכים עכשיו לעבד את כל השטחים מעבר למערכת, עד לירדן. לאחר שנלמד ונדע את השטחים, ולאחר שנבטיח קיום בכבוד ליושבים שהקימונו עד כה, נשקול אפשרות להמשיך להקים באזור יריחו עוד כמה ישובים. לכן אני מציע, בצפון, לאשר את שלושת הישובים שהוצאו והיתר נראה.

מר י. דקל:

אני חושב, שהעלאת נושא המים בבקעת הירדן, כפי שהועלה, הן על-ידי מורי ורבי רענן, והן על-ידי ידידי מיכאל דקל, עושה שרות לא טוב. אם הכוונה לקבל פה היום החלטה, אני חושב שאין בפנינו די חומר. אני ממליץ, שבמידה ורוצים, בכל זאת, להתייחס, אז יש לומר, שהועדה קיבלה דו"ח. כי יש לקחת בחשבון את קצב הפיתוח העצום שנמצא ממזרח לירדן. אנחנו חייבים לראות את הצד שלנו מתפתח בקצב שלא יפול ממה שנעשה בצד השני. עניין המים זה עניין המפתח, כי המים של הירדן מלווים. אנחנו משתמשים בהם ומזיקים לקרקעות. יש צורך לתכנן מפעל אזורי, שיבנה, בין על הובלה של מים מבחוץ, או על קידוחים מקומיים. את זה אני מציע להשאיר למתכננים. מכל מקום, זה נושא שחייבים לטפל בו, ויפה שעה אחת קודם, כי זמן הטיפול, הוא גם כן, כשלעצמו, זמן ממושך. אחרי כן, תהליכי קבלת ההחלטות, בעניינים האלה, הם תהליכים ארוכים. לכן אני מציע, להתייחס לנושא הזה של המים כאל שמיעת דו"ח. כדי לקבל החלטה, אני מבקש מהאחראי לכך להזמין תכנון, מבלי להתייחס האם זה קו, או קידוחים. להזמין תכנון צריך.

השר מ. ציפורי:

נדמה לי, שזה מה שרענן אמר.

מר ר. וייץ:

אני חייב להכניס את ההצעה לתוך המסגרת המתאימה לה. קודם כל, דקל ידידי, אחד מראשוני נורדיה - האם אני צריך להזכיר לך את הויכוח שהיה בינינו, כאשר נורדיה עלתה על חולות, שזה נחשב אז לציבורית

שבציבורית. הוא היה בטוח, שאני הצעתי זאת מתוך כוונות מיוחדות במינן, שהוכחו, שלא היו ולא נבראו, אלא להפך, תקופת הנסיון שעברה על נורדיה, היתה ארוכה עוד יותר.

לעומת זאת, אני חייב לומר, שכל הסימנים הברורים של בקעת הירדן, מראים כיוון אחר. עוד לא גמרנו ולא הייתי מציע לערב את הבסיס החקלאי והאגרו-טכני עם הבעיות הארגוניות והכספיות, שערי הדולר, היצוא וכו'. כולנו בקיאים בזה. בשטח הגידולים והמטעים, במקומות של אדמה טובה - אינני מדבר על ארגמן, שנקלעה במקרה לאזור לא טוב, יש תוצאות מרהיבות, ללא כל צל של ספק. המדובר הוא במשקים אינטנסיביים, שגם המטעים שלהם, גם גידולי השדה הפתוחים וגם גידולים השדה החסויים הם ליצוא. נכון, שאלה משקים, שאם יהיה בהם יותר קרקע ומים למתיישב, אתה מכריח אותם להעסיק כח עבודה נוסף מחוץ למשק ולהכניס עבודה זרה. כלומר, ליישב, ליד כל מתיישב שלנו, גם מתיישב ערבי - דבר שאנו לא רוצים בזה. ובזה אין שום ספק, בין כל המומחים העוסקים בדבר הזה. מי שלא יהיה. אבל זו מסגרת לרמת-חיים גבוהה, כפי שחקלאי העתיד של ישראל, עם ההשכלה הגבוהה שהוא צריך לקבל, יש לו אפשרות לקבל. אין צל של ספק בכך.

עכשיו, הצעתי שתי הצעות ברורות: להורות למוסדות המוסמכים לתכנן את המערך ההתיישבותי. כמובן, לאחר שיבחנו קודם מה מגיע לקיים. אני אף פעם לא הצעתי להקים עוד קומה, בטרם הייתי בטוח, שהקומה התחתונה מבוססת.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

מיכאל, אני שואל אותך, אם במקום הזה, שיש קרקע ומים וכל הסיכויים להקים ישובים, הנושאים את עצמם כלכלית, אתה מפקפק אם להוסיף, אז מה בגב החר, ששם אין לא קרקע, לא מים, אין שום סיכויים? הלא פעם

צריך לתת סדרי עדיפויות.

מבחינת הצורך האסטרטגי, מבחינת הצורך של חסימת הקו הזה, הצורך מול האקטיביות העצומה, שירדן עושה מהצד השני, להעמיד קו צפוף עד כמה שאפשר - אין ויכוח בינינו. אלה אדמות שאינן תפוסות, אינן מעובדות ואינן באות על חשבון אף אחד. אנחנו מקימים אותם ע"ח טכנולוגיה, שאנחנו מפתחים. אז ריבוננו של עולם, אם פה אנו מעמידים סימן שאלה, אז אני שואל אתכם מבחינת האסטרטגיה של הפיתוח וההשקפה הכללית, מה תגיד אתה לעצמך במקומות אחרים, ששם אין כל תקווה וכל רמז, לא לפרנסה ולא לעתיד?

היות וזה איזור גדול ומיושב ואיזור עם עתיד כלכלי גדול, צריך לעשות זאת בכל תשומת הלב. כל מה שביקשתי מהועדה זה לתת דין קדימה למוסדות המתכננים, להביא בחשבון את הנתונים החדשים, שלא ידענו עליהם עד כה, לתכנן מחדש את המערך האיזורי - ויש לפניכם חוברת שלמה, שלא הביאה זאת בחשבון - ובעקבות זאת גם לתכנן את עניין המים. כי אם לא נעשה את התכנון עכשו, לא יהיו מים בעוד 5-6 שנים.

אז אני מציע לוועדה להנחות הנחיות אסטרטגיות של מחשבת התכנון מעכשו. אני לא ביקשתי להחליט על אף נקודה נוספת. אני ביקשתי שיוכן חומר, ע"י המוסדות המופקדים על כך, על מנת שלא לפגור אחרי המציאות.

סגן השר מ. דקל:

לדברי אברהם, אני רוצה להבהיר דבר ידוע. כולנו קיווינו, שדוקא בקעת הירדן, עקב צירוף של קרקע, מים ושמש, תהיה החממה הטבעית של מדינת ישראל. אך לדאבונו, זה מספר שנים, שהגידולים האלה - שבעיקרם היו מיועדים ליצוא - אינם עומדים בתחרות הכלכלית. המתיישבים שם אינם יכולים להתקיים על כך בצורה נאותה, בתנאים הכלכליים של היום.

אני אינני מתנגד לדברי רענן, אני רק אומר, שלי יש נתונים אחרים בקשר למים. הדגש שלי הוא, שאמנם יש לנו להט התישבותי - וזה טוב מאד וראוי מאד לציון - אך יש לבדוק, באותו הקשר, מה קורה ביישובים אלה, איך לחזק אותם, איך להעמיד אותם על הרגליים ובמדה ויהיו לנו רזרבות נוספות, לגשת לתכנון, כולל לבדוק את נושא המים.

השר א. שרון:

יש לי הערה. מאחר ומדברים פה על תכנון ארוך טווח, אני מציע שלא נחזור על הטעויות של ההתישבות ב-30 השנים האחרונות ולא נבנה משקים בעלי מום מלכתחילה. עוד לא מספיקים להסתובב ימינה ושמאלה, יש כבר בן ממשיך. אנו לא רוצים להפוך מושבים אלה, אחר כך, למושבים שחלקם חקלאיים וחלקם אנשים חיים כאזרחים - ומוכרחים לתת אפשרות לבנים לחיות. לכן, הגישה של 20 דונם ליחידת משק היא גישה, שעבר זמנה. אגב, זמנה לא היה נכון אף פעם. בזמנו, כשהתחילו להקים מושבים בארץ, היו יחידות הקרקע הרבה יותר גדולות. לאט-לאט חל כרסום בנושא הזה. החל משנות ה-50 בנינו בעלי מום ואין אפשרות לתת לבן ממשיך להתפרנס במשק - ואני חושב, שזו טעות לתכנן היום על נחלות במושבים של 20 דונם. אפשר לתכנן על 40 דונם נחלה, ולא פחות מזה, כדי לתת אפשרות להתקיים.

מבחינתי, אם יש מחסור במים, או מחסור בקרקע, עדיף פחות ישובים חקלאיים - אפשר גם תעשייה - אך לא מראש לבנות ישובים בעלי מום, שיהיו חלשים אחר כך. המקומות האלה מחייבים מוטיבציה גבוהה מאד ומוטיבציה, ללא ספק, תלויה גם ביכולת לקיים רמת חיים, רמת הכנסה, אפשרות ליישב את הבנים ליד ההורים - ואי אפשר שלא לראות זאת היום. לכן, אני לא מציע שנחזור על טעויות העבר.

סגן רה"מ ש. ארליך:

איך אתה מתייחס להצעה של רענן למתן הנחיות

אסטרטגיות?

השר א. שרון :

בנושא זה יש לי ויכוח עם רענן ויץ. אני מכיר

את הנושא הזה, של גודל יחידות משק, משחר ילדותי. אגב, גם 40 דונם לא מספיקים. פעם דובר על 100 דונם, אח"כ ירדו ל-60 דונם - ויש מושבים, שעדיין יש להם יחידות כאלה - ואנו מדברים היום על 40 דונם. לפי דעתי, צריך לחשב לא פחות מכך ליחידת משק.

מר ר. ויץ :

ברשותך, יש לי הערה לנקודה שהועלתה כאן.

סגן רה"מ ש. ארליך :

אי אפשר לנהל ויכוח של שרשרת. אנחנו מחליטים,

קודם כל, על הצעת יהודה דקל, על שלושת הישובים, שעליהם אין ויכוח.

השר מ. נסים :

יש תקציב?

סגן רה"מ ש. ארליך :

זה עניין אחר.

אל"מ ד. סתו :

השאלה אם בשנה הבאה בונים אותם?

מר י. דקל :

שניים אתה בונה כמאחזים.

השר א. שרון :

אנו בונים עכשו הרבה מאחזים, אך זה ע"ח תקציב

הבטחון. יש לזה גבול.

סגן רה"מ ש. ארליך :

אני מציע, שנראה את ההצעות של רענן ויץ כתכניות

לא אופרטיביות - לא 10 ישובים ולא 8 ישובים - אלא להטיל על המוסדות המוסמכים לבדוק את הקרקעות וגם את ענין המים ולהביא דו"ח לוועדה. אז אנו נחליט מה לעשות.

חח/22. חד-נס:- הקמת ישוב חדש ברמת-הגולן

סגן השר מ. דקל :

תושבי שלושת הישובים בפיתחת רפיח: חרובית,

דיקלה ונאות סיני, התארגנו כדי להקים ישוב בגולן, כאשר העיסוק העיקרי שלהם צריך להיות פיתוח תיירות ותעשייה, אם כי יתכן, שבמשך הזמן יהיו גם מרכיבים חקלאיים אינטנסיביים. הם מבקשים לקרוא לישוב חדנס - ואותר שטח עבור ישוב זה. בזמנו, היתה הצעה שהשטח יהיה בתוך שמורות הטבע, אך אח"כ מצאו שטח אלטרנטיבי מתאים.

הועדה צריכה לקבל החלטה על הקמת ישוב זה ברמת

הגולן.

מבחינה תקציבית, יש הסדרים מיוחדים, שנעשו עם המתיישבים ע"י הסוכנות היהודית, כי הם מקבלים פיצויים. מתי או יהודה יעדכנו אותנו בנושא זה.

מר מ. דרובלס:

החטיבה להתיישבות באה בדברים עם מתיישבי פיתח רפיה על האפשרות של הקמת ישוב חדש למתיישבי נאות סיני, תרס"ג ודיקלה. היות ומתיישבים אלה מקבלים פיצויים, התנינו תנאי, שנקים עבור מתיישבים אלה ישוב ברמת הגולן, שיהיה מבוסס בעיקרו על תיירות ובמקצתו על תעשייה - כי באיזור זה אין אמצעי יצור הקלאיים אחרים. הישוב צריך להיות מוקם ע"י כ-35 משפחות, מיוצאי חבל ימית. הישוב יוקם עם הפיצויים, שהאנשים יקבלו ואילו המוסדות המתיישבים ישתתפו בתכנון ובתשתית לראש השטח.

אנחנו קיבלנו רשימות של קרוב ל-40 משפחות מחבל ימית. על מנת לוודא את הרצינות שבדבר, ביקשנו שכל אחת מהמשפחות תיתן לנו ערבות בסך 100 אלף שקל, שמא לאחר שניכנס לתכנון ולהוצאות, הם יתחרטו; ואמנם, נעשה הסכם עם עורך דין וכל אחת מהמשפחות הפקידה 100 אלף שקל. אנו הצענו, אם ועדה זו תאשר את ההצעה, שניבנה את הישוב ברמת הגולן, כדוגמת שדות ב'. אנו מקימים באיזור מגן ישוב של אנשי שדות, שהם בונים זאת בעצמם. בדיוק מה שעשינו שם, נעשה ברמת הגולן. אנו מבקשים את אישור הועדה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנחנו מאשרים את ההצעה.

מר מ. דרובלס:

ביחד עם זאת, יש לנו בקשה לאשר שטח לצורך תיירות, כי הישוב הזה יהיה מבוסס, בעיקר, על תיירות. יהודה, תצביע על נקודת

הציון במפה וגם על השטח שמיועד לתיירות.

מר י. דקל:

(מראה על המפה): האיזור נמצא כ-6 ק"מ מצפון

לכנרת, ליד הכביש שעובר ע"י בריכת המשושים. המקום שנבחר לישוב הוא גבעה יפה ונאה, הנשקפת לכנרת ולערון הירדן.

השטח שמיועד לפיתוח מפעלי הנופש, שבהם ישתלב

ישוב זה, יחד עם ישובים אחרים ברמת הגולן, נמצא באתר זה, אשר מכונה בז'רגון התכנוני של חופי הכנרת, אתר מס' 11. זה מול הכביש העולה לרמת הגולן, לאיזור בני יהודה, על שפת הכנרת.

במקום זה יש, לפי תכנית המתאר של חופי הכנרת,

אחד המתחמים לפיתוח מפעלי נופש וזה שמספרו 11, מיועד לפיתוח עבור חברים מיישוב זה, עבור תושבים מקצרים ובני יהודה. זה שטח גדול ורחב, שאפשר לפתח בו מספר מפעלי נופש. בהחלט בא בחשבון, שחברים מכאן יקבלו נתח בשטח הזה, על מנת לפתח את מקומות העבודה שלהם.

חשר א. שרון:

אתה מדבר על זה שהם יקבלו לרשותם את צפון מזרח

הכנרת?

מר י. דקל:

(מראה על המפה): הישוב שלהם יהיה פה לצורך

מגורים ומקום הפרנסה יהיה באיזור של מתחם 11.

מר מ. שמיר:

לפי אילו קריטריונים?

מר י. דקל:

הקריטריונים יקבעו בתכנון.

השר א. שרון:

ברמת הגולן היה מקובל תמיד, שלא נותנים לגוף אחד בלעדיות. פרויקטים של פיתוח תיירות וכו' צריכים לשמש את כלל הישובים. לא יכול להיות, לפי דעתי, שיקחו ישוב ויתנו לו בלעדיות על נושא החוף. לרמת הגולן תמיד יהיו בעיות והיא צריכה מקורות פרנסה.

מר י. דקל:

אולי לא הייתי מספיק מחודד. בצפון מזרח הכנרת יש 3 מתחמים: מס' 11, מס' 13 ומס' 17. מס' 17, שהוא הצפוני מכולם, מיועד ל-6 ישובים ברמת הגולן, שביחד יקימו שם מפעלי נופש. מס' 13 מיועד ל-7 ישובים ברמת הגולן, שם יקימו את מפעלי הנופש שלהם, כאשר יש אגודת גג משותפת לכל 13 הישובים. אתר מס' 11 מיועד מלכתחילה לתושבי קצרין, לתושבי בני יהודה ולתושבי ישוב זה. אותו קטע - שלפי הקריטריונים שמבקש מאיר שמיר, יעובדו במשותף עם משרד התיירות - יהיה בדיוק על בסיס קריטריון ברור: תעסוקה, פרנסה - כמו שאנו נוהגים ביחידות קרקע במשקים והם ישתלבו יחד עם אחרים. בשום פנים ואופן, אנו לא מציעים להם אתר זה באופן בלעדי.

מר י. מרגלית:

אני רוצה להעיר הערה אחת. דובר כאן על תשתיות לראש השטח. אם הכוונה היא לבצע זאת מתקציב המדינה, מן הראוי שהענין הזה יובטח, כפי שהובטח בפעמים הקודמות, לגבי ארז, שהמקור התקציבי יהיה מקור פיצויי סיני. כי אחרת, אין לנושא הזה כיסוי, אלא אם כן, לחטיבה להתיישבות יש מקורות

לכיסוי התשתיות לראש השטח.

מר מ. שמיר:

אני מבקש להציע, שהיקף ההקצאה של שטחי התיירות יהיה על בסיס של נחלה ז"א, אם יש לנו יחידה של 40 מתיישבים, אז יקבלו הקצאה באמצעי יצור ל-40 מתיישבים.

סגן רה"מ ש. ארליך:

בהחלט.

סגן השר מ. דקל:

אני רוצה להעלות נושא, אשר מטריד אותנו - האם לשוב זה יהיו מספיק אמצעים כלכליים, שהוא יוכל להתקיים. אנו צריכים לראות מראש, ששוב זה כמעט לא יהיה חקלאי. אולי אפשר יהיה לפתח שם חממות וכו', אך הוא יתבסס, בעיקרו, על תיירות ועל תעשייה.

ביקשנו מהחטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית להגיש פרוגרמה, האם לשוב זה, גם במסגרת 40 יחידות, יש קיום כלכלי, או שזו בעיה. אני עדיין לא אומר, שאם יש בעיה, לא צריך להקים ישוב זה, אך אנחנו צריכים להיות מודעים לגבי כל האספקטים, כולל האספקט הכלכלי.

מר י. דקל:

ענין הנחלה יכול לשמש מודל.

מר ר. וייץ:

אני תומך בדעת מיכאל דקל. אני חושב, שצריך בפירוש לבחון אפשרות להוסיף ענף חקלאי - ולו על שטחים מצומצמים, בהתחשב עם האקלים - של חקלאות חסויה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אנו מאשרים את ההצעה, בצרוף הערות מאיר שמיר

ומיכאל דקל.

השר מ. נסים:

מרגלית דיבר על בעית המימון.

סגן רה"מ ש. ארליך:

נמסר לי, שהתקציב הראשון בא מחטיבת ההתיישבות.

מר מ. דרובלס:

בקשר להערת מנהל מינהל מקרקעי ישראל, מר שמיר,

אני מקבל זאת. אם יהיו 40 יחידות, אנו נקצה 40 משבצות. אם הישוב יגדל, נקצה בהתאם ליחידות שיהיו.

הערה שניה - ישוב זה בעיקרו יצטרך להיות מבוסס

על תיירות, כי כמעט ואין שם אמצעי יצור אחרים ובהתאם לכך, אנו ניקח זאת בחשבון.

בקשר להערת מר מרגלית, ממשרד השיכון, לגבי

התשתית - התשתית שם לא קלה. צריך לתת תשתית למקום ואי אפשר לחייב את האנשים שיעשו את התשתית. אנו מחייבים אותם שיבנו את הישוב מכספם הם. לגבי התשתית, אנו נצטרך לפתור את הבעיה, כפי שאנו פותרים בעיות אחרות.

הח/23. תכנית פריסת הנח"ל בהחשמ"ב

מר א. בראון :

במסגרת התיישבות ביהודה, שומרון, חבל עזה ורמת הגולן - למעשה, הכנו תכנית לשנה זו, שחלק ממנה כבר התבצע, חלק בשלב הביצוע וחלק בתכנונים ובהתאמה של מקומות.

המטרה העיקרית היא להביא את מאחזי הנח"ל למקומות שנשארו פרוצים ופתוחים. קשה, משלב ראשון, להביא לשם את אמצעי הפרנסה והדברים האחרים. לכן, אנו מציעים בשלב ראשון להחזיק זאת עם מאחזי נח"ל, כשחלקם יתכן שלא יהפכו לישובים בעתיד.

השר א. שרון :

לא בשנים הקרובות, אך הם יהיו ישובי נח"ל.

מר א. בראון :

יש מקומות, שעוד נראה באיזו צורה הם יהפכו לישובי קבע; חלקם - ישובים קהילתיים, חלקם - מושבים, חלקם - קיבוצים.

שר הבטחון מצא לנחוץ להציג זאת היום בפני פורום זה בצורה מרוכזת, על מנת שכולם ידעו מה מתבצע בשטח.

(מראה על המפה): אתחיל מהדרום, שהיה תמיד

פרובלמטי אצלנו - איזור הר חברון. למעשה באיזור הר חברון, פרט לגוש עציון,

כרמל ומעון, כל השטח הזה היה ריק מהתיישבות יהודית והסיבות הן גם דמוגרפיות וגם סיבות של ארץ-ישראל. מצאנו, שהאפשרות הראשונה להביא לשם את ההתיישבות היהודית היא ע"י הקמת מאחזים של הנח"ל, כשקבענו לנו מספר קריטריונים של שטחי מדינה, אפשרויות צירים ואפשרויות הגעה למקומות.

נתחיל באיזור הסובב את חברון. אנו מדברים על

מצפה עדולם, שעדיין שם יש בג"צ; מצפה גוברין הוא למעשה היאחזות, שיש בה גם נח"ל וגם אזרחים; מצפה אמציה, שנמצא בין כפר דורה לבין הישוב שקף, כבר מאויש ע"י גרעין נח"ל; מצפה לכיש, נמצא על הציר שמדהרייה לכיוון בית גוברין, מאויש כבר עם גרעיני נח"ל; מצפה להב הוא בשלב של עבודות, אך כבר הכנסנו לשם גרעין. המקום הבא הוא האיזור של מעון וכרמל. כרמל כבר אוזרחה, למעשה הוקם שם מפעל תעשייתי יפה מאד ובחודש הבא יתחילו להביא לשם את המכונות של התעשייה הצבאית והאנשים יתחילו לעבוד במקום. המקום השני, שהוקם כבר מזמן ונמצא עדיין כהיאחזות נח"ל, הוא מעון. מקום חדש, שבנינו מדרום לכפר בנינעים, זה מעלה-חבר, שכבר מאויש ע"י גרעין נח"ל.

במקום הזה אנו מתכוונים להעלות עוד 2 מאחזים.

האחד - כתוצאה מהחלטה של לפני כשנה - בצומת סמוע-כביש חברון-באר שבע. לא נראה לנו, שבעתיד הקרוב יקום שם ישוב, שצריך להקים אותו ולכן, נבדוק את המקום בדיוק ונראה לנו, שנקים שם מאחז נח"ל בקרוב. המקום השני - כאשר בדקנו אדמות להרחבת קרית ארבע, מצאנו פה איזור שלם של אדמות מדינה, שנמצא מדרום לחברון והנקרא הר מנוח. כל הנסיונות שלנו לדחוף זאת להרחבת קרית ארבע, עדיין לא עלו יפה. לכן, נראה לנו, שגם כאן, בעתיד הקרוב, נעלה מאחז נח"ל.

השר א. שרון:

כבר החלטנו על כך - צריך רק לבצע זאת.

מר א. בראון:

אגב, יצא צו להקמת מועצה איזורית הרי חברון.

מועצה זו תכלול את כל הישובים באיזור הדרומי, לא כולל את גוש עציון.

אני עובר לבקעת הירדן - בבקעת הירדן קיימת בית

הערבה; אנו מחכים, שהחטיבה להתיישבות תבנה את חגלה, בה התחילה כבר העבודה. אנחנו בונים את מאחז פרת, ממזרח ליריחו. לשם הבאנו כבר את המבנים, אך עדיין לא יושבים אנשים. נעמה היא היאחזות קיימת. בדברי מנכ"ל הסוכנות הוזכרו פלס, מעלה דורון, מעלה מלוח. למעשה, מתוך אלה, בשלב הראשון, המאחז שיבנה הוא מעלה דורון. קיימים נחל שלח וחמדת, מה שנקראה קודם יבוק. אנו מעלים מאחז, מדרום להר גריזים, אשר יקרא נחל ברכה (ע"ש הר הקללה והר הברכה - וזה בהר הברכה). היום היה צריך להתחיל לעבוד שם. בתרצה יושבים היום שני גרעינים. חרמש - בשלב של תכנון והתחלת עבודות והוא נמצא בין בקה-אל-גרבייה ובין הישוב שלנו, הנקרא מבוא דותן.

השר א. שרון:

זה מצטרף לכל הגוש של ריחן.

מר א. בראון:

המקום הבא, שעדיין בדיון, הוא נחל גן, ממערב

לג'נין. שם יש בעיה רפואית, כי אסור להביא חיילים, לפי פקודות הצבא, לתוך חורשת אורנים, בגלל המחלות שיש לאורן. עכשו בודקים בעיה זו עם קציני רפואה.

השר א. שרון:

לא הזכרת את נחל חביב.

מר א. בראון:

המאחז החדש הוא נחל חביב, שנמצא בין מבוא דותן

לבין הישוב עינב, מעל ענבתא.

אלה שלושת המאחזים החדשים: גולות, בצומת

סמוע-באר-שבע-חברון, הר מנוח, מדרום לחברון ונחל חביב. זה באיזור יהודה ושומרון.

אני עובר לרצועת עזה. יש כאן שני מאחזים:

בדולח, שיתחילו עכשו לבנות אותו; גדיב, שהנח"ל כבר יושב שם ומסביב בונים את המרכז האיזורי, אשר נקרא אמבר.

בצפון הרצועה איתרנו כ-3,500 דונם אדמות מדינה.

(מראה על המפה): כאן זה מחסום ארז, כאן זה כפר בית להייה ואנו מעלים מאחז בין המחסום ובין הכפר הערבי בית להייה. המקום מתוכנן ע"י המחלקה להתיישבות להקמת שני ישובים. בינתיים, אנו רוצים להעלות לכאן מאחז נח"ל, בתקופה הקרובה.

ברמת הגולן, העלינו כבר מאחז אחד בהר קטע,

שנמצא ממערב לכפר הערבי מסעדה ובתכנון יש מאחז נוסף, אשר נמצא ממזרח למסעדה, על תל מנפוחה.

אלה התכניות שלנו, שחלקן הגדול ממש בביצוע,

חלקן כבר התגשמו. כמובן, שמאחזים אלה מתואמים ומתוכננים יחד עם החטיבה להתיישבות.

השר א. שרון:

תיגע בנושא הכספי - כמה זה עולה.

מר א. בראון :

זה עולה הרבה.

אני רוצה להעלות עוד כמה דברים. למעשה, אנו ממשיכים מה שהיה בשנים קודמות ובונים חלקים של כבישים. למשל, אנו בונים עכשו - ואני מקוה, שהתחילו לעבוד - באיזור בין מעון ללוציפר, כביש שיחבר את כל הישובים האלה עם מערכת של ערד ובאר-שבע, כדי שלא יצטרכו לנסוע דרך הכפרים הערביים. זו דוגמא של כביש, שעושים אותו בשיתוף פעולה עם "מקורות" - שבונה את קו המים וממילא צריכה להשקיע בפתיחת ציר בשביל הנחת הצנורות - עם החטיבה להתיישבות ומשרד הבטחון, שנותן את החלק הארי לאיזור זה, על מנת לפתוח את הציר מהאיזורים האלה לכיוון יתיר-ערד.

השר א. שרון :

זה, בעצם, כביש שצריך במשך הזמן להתחבר למעלה אדומים. בסופו של דבר, זה יהיה התוואי, שישלים את אותו ציר של עפולה-ערד.

סגן השר מ. דקל :

שעקרונית החלטנו עליו, מבלי להגדיר מניין יקחו

את הכסף.

מר א. בראון :

הכביש השני, שהוא כבר מתוכנן ואנו הולכים לעשות אותו, זה כביש שיחבר את מכמש עם נוה יעקב. גם כביש זה משותף לחטיבה להתיישבות ולמשרד הבטחון. הוא נותן קשר ישיר עם כביש אלון ולא יצטרכו, כמו היום, לעשות עיקוף דרך עופרה, רמאללה, נוה יעקב וירושלים, אלא יהיה קשר ישיר בין כביש אלון לאיזור נוה יעקב.

כביש שלישי נקרא עוקף בלטה והוא היה צריך להכנס עוד בתקציב שנה זו. זהו כביש, אשר יתחיל ע"י מחנה חורון, יעקוף את מחנה בלטה ויחזור חזרה לכביש שהולך לבקעת הירדן. כמובן, שהוא גם יתחבר לכביש ההולך לאלון מורה.

השר א. שרון:

זה עוקף שכס ממזרח.

מר א. בראון:

זה כביש שהיה מתוקצב ויהיה מתוקצב גם ע"י הממשל הצבאי. זה פותר את כל הבעיות בתוך שכס ומחנה הפליטים.

דרך אגב, עובדים בכביש שמתחיל במחולה לאיזור חמרה, דרך רועי. כביש זה, בחלקו הגדול, כבר גמור וזה שינוי של כל התנועה בשטח הזה. גם הצבא, שנכנס לשם, הביא חיים לאיזור זה. עובדים עכשו על כביש המחבר את מעלה אפרים למכורה וכמו"כ מתחילים לתקן את הירידות הקשות ממכורה לג'יפסליק. גם זה בתקציבי משרד הבטחון, עוד מלפני כשנה.

כך שבעצם, מתבצעות בשטח עבודות, אשר נותנות תנופה מיוחדת, אשר נעצרה לכאורה בדברים אחרים.

השר א. שרון:

אני רוצה לציין, שרק ביהודה ושומרון מצויים כ-14 מאחזים. זה הרבה מאד. מצאנו זאת כדרך היחידה, שנותנת לנו אפשרות בזמן, שלפי דעתי הולך ואוזל, כי זה חייב להיעשות לפני כל הסדר מדיני, לקנות מאחז רגל במקומות אלה, כדי להבטיח את התוואים והאתרים הדרושים, להמשך התיישבות רגילה, בשלב מאוחר יותר.

אנחנו יכולים לבצע זאת, כי נושא זה של מאחזי נח"ל קיים עוד מימי ממשלת ה"מערך", ויש לו סטטוס מיוחד. כנראה שגם לגילוי היו, בזמנו, בעיות בממשלתו שלו. אנו עושים זאת מהר ככל שניתן ואני מעריך, שצריך למצוא עוד מקומות אחדים, שישלימו את התפיסה הכוללת של ההתיישבות. אך אינני יכול שלא להדגיש כאן, שפעולה זו עולה בכסף רב וזה נטל נוסף, שנופל על תקציב הבטחון. היום, בישיבת הממשלה, הסברתי את המשמעויות של קיצוץ תקציב הבטחון.

אנחנו לא נפסיק את ביצוע המאחזים האלה, כי רובם הם במקום, חלקם בתחילת עבודה ואנו נשלים גם את אלה וגם נוספים, שדרושים עוד להשלמת התמונה הכללית וצרכי ההתיישבות בשטח. אך צריך, מוקדם ככל שניתן, למצוא איזה שהוא מקור כספי. מדובר בסכומי עתק, שנלקחים מתקציב הבטחון ויש לזה השלכות בתחומים אחרים.

אותו הדין גם בנושא הדרכים. אנו מוכנים לבנות דרכים, אך בסופו של דבר, יש מע"צ לבניית דרכים ולא יכול להיות, שנטל זה ילקח מתקציב ההתיישבות - אם זה מתקציב החטיבה להתיישבות, או מתקציב הבטחון. צריך לקבוע עדיפויות ואם רואים זאת כעדיפות ראשונה, אז לא בונים דרכים במקומות אחרים. לא בונים בשפלת החוף ולא בונים במקומות אחרים, מחכים עוד שנה-שנתיים ומרכיבים את כל המאמץ למקום הזה. כי אחרת, אנו לוקחים מתקציב ההתיישבות ומתקציב הבטחון ואנו עושים בעצם מה שצריך לעשות משרד, שיש לו כסף למטרה זו. בנית צירים צריכה ליפול לא על תקציב ההתיישבות ולא על תקציב הבטחון. זו מערכת צירים ארצית. ציר ערד - בית-שאן הוא ציר ארצי, שממשש את מדינת ישראל. הוא ציר בעל חשיבות אסטרטגית ממדרגה ראשונה, לא רק לצרכים צבאיים. לכן, צריכה להתקבל, בהקדם, החלטה איך משרדי הממשלה האחרים, תורמים את חלקם לנושא זה. לא יכול להיות, שחלק ממשרדי הממשלה כן משתתף בפעולות אלה וחלק לא. כך נמשכת גם בנית ציר חוצה שומרון - התהליך נמשך 4 שנים ועוד לא הושלם באופן מלא.

סגן רה"מ ש. ארליך :

אז האוצר הקציב סכומים אלה.

השר א. שרון :

לא. זה הלך מתקציב ההתיישבות ותקציב הבטחון.

השר מ. ציפורי :

מתקציב החקלאות והבטחון.

השר א. שרון :

בסופו של דבר, זה הלך מתקציב הבטחון.

אני רוצה להסב תשומת לבכם - כי לקנות את האחיזה

במקומות אלה, את זאת צריך לעשות באופן מידי, אך איך לממן זאת, מוכרחים לראות
זאת כנושא מרכזי.

מר מ. דרובלס :

בשם החטיבה להתיישבות, אנו רואים בברכה את

התפרסות המאחזים במפה זו, כפי שהוצגה לפני הועדה. רוב המאחזים האלה הם
טרום-ישובים, שאנו מתכננים להפוך אותם לישובי קבע לכל דבר, לאחר שיוחלט עליהם.
כידוע, מבחינה סטטוטורית, לגבי מאחז אין צורך באישור. הקמת מאחזים אלה תואמה
עם החטיבה להתיישבות.

אינני יכול להגיד שכל 13 המאחזים יהיו ישובים

כפריים, חלקם יהיו כפריים וחלקם יהיו עירוניים. התשתית מתבצעת ואנו היום
קושרים אותם עם ישובים קיימים אחרים ומכניסים אותם במסגרת התשתית, אם זה
כבישים, תקשורת, או אמצעי יצור.

הבעיה היא תקציבית. אני רוצה להסב תשומת לב הועדה, שכאשר מוקם מאחז, שהוא טרום-ישוב, יש בכוונתנו, שבמאחז זה חיילים לא יעסקו אך ורק בתעסוקה צבאית, אלא שיהיה אחוז מסוים עם תעסוקה אזרחית, על מנת להכין את המאחז לקראת אזרוח, כשיוחלט על כך.

לפי המצב היום, אנו צריכים להקציב את הכספים מתוך תקציבי ההתיישבות, קרי, ע"ח המתיישבים היושבים היום בשטח ולהם צריך לתת את אמצעי היצור.

אני הייתי מציע, שיו"ר הועדה יבוא בדברים עם שר האוצר, על מנת לבדוק את האפשרות של מתן הקצבה מיוחדת, לצורך יצירת אמצעי יצור במאחזים אלה, שעד היום לא נכנסים לא לכאן ולא לכאן.

השר מ. ציפורי:

לפני כשנתיים היה דיון, במקרה בראשותי, עם כל המשרדים הנוגעים בדבר, כולל הסוכנות, ואז סוכם בדיוק של מי האחריות לבנית כבישים ומי צריך לבנות איזה כביש. אמרנו, שיש כבישים, שהם ארציים, להם אחראי משרד השיכון, דהיינו מע"צ. יש כבישים של שרות בטחוני - את אלה עושה משרד הבטחון. יש כבישים של ישובים חקלאיים - ואלה הם באחריות הסוכנות. דובר אז גם על בנית הכבישים וגם על ההחזקה. יש בעיה של החזקת הכבישים - שאריק לא הזכיר אותה - שבדרך כלל היא נופלת על מערכת הבטחון.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

לכן, אני חושב, שיו"ר הועדה צריך לוודא, שבאותה רשת הדרכים, שצריך לעשותה, בתקציבו של כל אחד ממשרדי הממשלה יהיה רשום תקציב

בנין הכבישים ואחזקת הכבישים. מפני שעד היום, לצערי הרב, ברוב משרדי הממשלה, אנחנו לא רואים סעיף שנקרא: "התיישבות החדשה ביהודה ושומרון, ברמת-הגולן ובחבל קטיף", שבו כתוב: "דרכים ביהודה ושומרון, למע"צ, כך וכך מליונים". ו"אחזקת כבישית - כך וכך". אם זה לא יכנס לתקציב בספר התקציב של כל אחד מהמשרדים, נשב כאן בהרבה ישיבות, כל פעם נעשה טלאים, אבל סה"כ, הנושא הזה לא יהיה טוב. לכן זה צריך להסגר וצריך לוודא, שבמשרדים, כל אחד ירשום את הנתח שלו בספר התקציב.

מר י. מרגלית:

בהמשך לדבריו של שר הבטחון ולדבריו של שר התקשורת. שר הבינוי והשיכון הודיע בישיבה נכבדה זו, שאנחנו נמצאים בדיון עם אגף התקציבים של האוצר, ואם אכן יוסכם עם האוצר, שנושא הכבישים יועמד מבחינה תקציבית, יטול המשרד על אחריותו את האחריות לביצוע כבישים, בכל חלקי ארץ ישראל. לצערי הרב, הדבר הזה לא סוכם עם אגף התקציבים. יותר מזאת, בדיון שהיה אצל סגן שר הבטחון לשעבר, על האחריות של המשרדים השונים לכבישים, בעקרון, גובשה תכנית. אגף התקציבים הסתייג בזמנו מההחלטה. זו הסיבה, שההחלטה הזו לא יושמה הלכה למעשה, לצערי הרב. כפי ששמענו, צה"ל עשה ניסיון נכבד למדי לגרום לכך, שהנושא של הכבישים יקבל ביטוי בתקציב המשרד והוא לא הצליח.

מר ר. וייץ:

בנוסף להערה שמתי העיר כאן, שאני מצטרף אליה, הייתי רוצה לומר דבר נוסף. מאחר ששר הבטחון אמר, שהכוונה היא, שזה יהיה מרבד של התיישבות, חלק מהמיקומים מוכרים לי. טרום ההתיישבות הלכנו ובדקנו זאת. יש דברים שלא מוכרים לי והייתי מבקש לקבל את החומר, כדי שאוכל ללמוד. אני מציע לא לקבוע עמדה עכשיו, אלא להתייחס לזה בישיבה הבאה.

סגן השר מ. דקל:

היום, משום מה, אני מסכים עם רענן.

מר ר. וייץ:

לא נשבעת להתנגד לי.

סגן השר מ. דקל:

אני באותה דעה כמו רענן, שצריך לבדוק ע"י כל

המערכת ולא רק ע"י משרד הבטחון.

מר א. בראון:

זה לא נעשה רק על ידינו, כל מקום נבדק בשיתוף

עם הסוכנות היהודית.

סגן השר מ. דקל:

בפורום הנכבד הזה יושבים מוסדות נוספים ולא רק

משרד הבטחון והסוכנות היהודית. אני בדעה, שצריך לראות את הדבר הזה, לשקול

אותו מכל מיני אספקטים, למרות, שא-פריורי, אני יוצא מהנחה, שכל מקום ומקום

שנבחר, נבחר היטב. בכל אופן, גם לטוב צריך לתת אישור.

בקשר לעניין הכבישים, זה לא רק כבישים. על דעת

סגן רה"מ, ש. ארליך, שהוא יו"ר הועדה הזו, כל משרד ומשרד, מהמשרדים שקשורים

בגולן, יהודה ושומרון ועזה, יצטרך לבוא ולדווח מה תכניות השנה הבאה ואיך הוא

עומד לבצע אותן, כפי שעשה זאת היום משרד התקשורת, בצורה טובה ויפה. אני חושב,

שדווקא את נושא משרד השיכון, במיוחד בתחום הכבישים, נצטרך לזמן לפגישה הקרובה

ביותר, כדי שנשמע דו"ח על התכניות ועל הביצוע.

הערה כללית לדברי ידידי אורי בראון. הוא דיבר בחיוך על "תנופה שנעצרה". יתכן, שאנו מסתכלים על כל דבר ודבר כדבר נפרד ואיננו רואים את המכלול. התנופה של ההתיישבות ביהודה ושומרון לא נעצרה. יכול להיות ויכוח, האם תנופה היא תוספת של ישובים או תוספת של בתים. על זה, כדאי אולי לקיים כאן דיון כולל - מה אנחנו רוצים ולאן אנחנו הולכים. אחרת, משתמעת כאילו ביקורת. אולי הוא לא התכוון לזה, אבל כך הבנתי זאת.

השר א. שרון:

לא, בהחלט לא.

סגן השר מ. דקל:

אז גם אם זה לא כך, הייתי מציע שנקיים כאן דיון

למה אנחנו הולכים ב-3-1982.

סגן רה"מ ש. ארליך:

רבותי, אני רוצה לסיים את הישיבה. אני

מקבל, שאנו נטפל בעניין התאום בין המשרדים, בעית התקציב, הכבישים והצירים, כפי שכאן הביאו לידי ביטוי שר הבטחון ואחריו שר התקשורת. תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלת

הבנים הממשיכים במושבים - תיקון החלטה
מס. הת/42 מיום ג' בתמוז התשמ"א (5.7.81)

הת/17

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

מ ח ל ל י ט י מ ברישא של החלטה מס. הת/42 של
הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית
העולמית, מיום ג' בתמוז התשמ"א (5.7.81) - למחוק
את המלה: "מיתאר".

פיתוח קשר ליישובים חדשים: - דיווח שר התקשורת
בענין פעילות משרדו ביהודה, בשומרון, בגולן,
בגליל ובחבל קטיף

הת/18

שר התקשורת פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, ש. ארליך;
ה"ה פ. וויסבך, א. כץ ומ. דרובלס.

מ ח ל ל י ט י מ הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת לפנייה את דיווחו
של שר התקשורת בענין פיתוח קשר ליישובים חדשים
ביהודה, בשומרון, בגולן, בגליל, חבל עזה ופיתחת
שלום החדשה - חבל הבשור, על-ידי פריסה בשני שלבים,
של מערכת בת 12 מרכזיות מודרניות והתקנה להפעלה
של 5,640 טלפונים לאחר שיושלם שלב א' ו-14,265 טלפונים
לאחר שיושלם שלב ב' - אשר ישרתו כ- 180 יישובים, לפי
הפירוט העקרוני כדלקמן: -

- א. (1) מרכזיה של 1,000 קווים במעלה-אפרים אשר
תתן שירותים לבקעה;
 - (2) מרכזיה בכוכב-יאיר של 1,000 קווים;
 - (3) מרכזיה של 240 קווים בקרני שומרון, אשר
תתן שירות ל- 1,000 משפחות;
 - (4) מרכזיה בת 500 קווים בעמנואל;
 - (5) מרכזיה בת 240 קווים באלפי מנשה;
 - (6) מרכזיה בת 240 קווים בשערי-תקוה;
 - (7) מרכזיה בת 600 קווים באריאל;
 - (8) מרכזיה בת 240 קווים - שתשרת את מעלה-
אדומים, כפר אדומים, מצפה יריחו וכו';
 - (9) מרכזיה בת 1,000 קווים באלון שבות -
שתשרת את אפרת, אלעזר, כפר עציון, מגדל עוז,
ראש-צורים וכו';
- ./מרכזיה

- (10) מרכזיה בת 240 קווים כגבעת-זאב;
- (11) מרכזיה בת 2,500 קווים בקריית-ארבע;
- (12) אושר תוואי להנחת קוו אשר יחבר את גוש קטיף לרשת הארצית;

ב. שר התקשורת מינה צוות מיוחד במשרדו - שתפקידו יהיה לטפל בביצוע התכנית הנ"ל וגם לעקוב אחר ביצוע העבודות בזמן, תוך דיווח שוטף על התקדמות העבודות.

(רשימת הישובים שיטופלו במסגרת התכנית הנ"ל - נמצאת במזכירות הממשלה).

מצפה כוכב יאיר: - שינוי החלטה מס. הת/69 מיום כ"ד בתמוז התשמ"א (26.7.81)

הת/19

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר ש. ארליך; ה"ה מ. דקל, מ. דרובלס, ומ. שמיר.

מחליטים בשינוי לסעיף א' (2) של החלטה מס. הת/69 של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום כ"ד בתמוז התשמ"א (26.7.81), לאשר:-

א. 500 יחידות דיור לגרעינים של משקי תנועת חירות, מתוכן 100 יחידות לעובדי משרד ראש-הממשלה.

ב. 100 יחידות דיור לפדרציה הדרום-אפריקאית.

ג. 50 יחידות דיור לגורמים אחרים.

תכנית צפון הבקעה: - הקמת היישובים- (1 חמדת 2 מצפה גלעד 3 אלישע

הת/20

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, ש. ארליך; ה"ה מ. דקל, י. דקל, ר. ויץ, א. בראון וא. כץ.

מחליטים/.

מ ח ל י ט י ס בהמשך להחלטה מס. הת/20 של הועדה
להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית
העולמית, מיום ב' באדר ב' התשמ"א (8.3.81), לאשר
הקמתם של שלשה יישובים כדלקמן, בצפון הבקעה:-

- א. (1) חמדת (נחל יבוק) - בנ.צ.מ. 1995/1858;
- (2) מצפה גלעד (פלס) - בנ.צ.מ. 1991/1880;
- (3) אלישע (מעלה מלוחים) - בנ.צ.מ. 1985/1918;
- ב. היישובים הנ"ל יהיו שיתופיים והם יוקמו תחילה -
כהאחזיות נח"ל.
- ג. בשלבי הפיתוח המלא, יהיה בכל אחד מן היישובים -
100 משפחות.
- ד. היישובים יתבססו על תעשיה וחקלאות בבקעת הירדן,
בהתאם לתכנית שתאושר על-ידי רשות התכנון; הם
ישתייכו למועצה האיזורית בקעת-הירדן והם יקבלו
במסגרתה את כל השירותים המוניציפליים.

ההתיישבות בבקעת-הירדן

הת/21

ראש המחלקה להתיישבות, פרופ' ר. ויץ פותח.

כדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, מ. צפורי, א. שרון,
מ. ניסים; ה"ה מ. דקל, א. כץ, א. בראון, י. דקל,
ר. ויץ, ד. סתו ומ. דרובלס.

מ ח ל י ט י ס :

- א. להורות למוסדות המוסמכים של הממשלה ושל ההסתדרות
הציונית העולמית, לבדוק את נושא הקרקעות בבקעת-
הירדן - בהקשר עם אפשרויות להקים באיזור
יישובים נוספים.
- ב. להורות לתה"ל ולחברת "מקורות" לבדוק את נושא
המים בבקעה.
- ג. דין-וחשבון אשר יכלול את המסקנות המתחייבות
מסעיפים א' ו- ב' לעיל - יובאו לוועדה להתיישבות
המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

חד-נס/.

חד-נס:- הקמת יישוב חדש ברמת-הגולן

הת/22

סגן שר החקלאות לענייני התיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, א. שרון, מ. נסים;
ה"ה מ. דקל, י. דקל, מ. דרובלס, מ. שמיר, י. מרגלית
ור. ויץ.

מ ח ל י ט י ם :

א. לאשר הקמתו של יישוב חדש ברמת הגולן
בנ.צ.מ. 2104/2594 מצפון לעמק בית-צידון,
בשם חד-נס (שם זמני) - בשביל 40 משפחות
מקרב מתיישבי נאות-סיני, תרס"ג ודיקלה.
בשלב הפיתוח המלא - יהיו ביישוב 100 יחידות
משפחתיות.

ב. (1) היישוב יהיה מבוסס בעיקרו על קייט,
תיירות ותעשייה עם אפשרויות של מרכיבים
חקלאיים אינטנסיביים, והוא ישתייך
למועצה האיזורית רמת-הגולן שבמסגרתה
יקבל שירותים ציבוריים ומוניציפליים;

(2) המוסדות המיישבים ישתתפו בתכנון ובתשתית
לראש השטח, בעוד המתיישבים יבנו את
היישוב מכספי הפיצויים;

ג. בהמשך לעיל, לאשר ליישוב האמור, הקצאת שטח
על בסיס נחלה - באתר 11 של תכנית המיתאר של
חופי הכנרת, לשם פיתוח מפעלי תיירות ונופש.

תכנית פריסת הנח"ל בהתשמי"ב

הת/23

נציג משרד הבטחון פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ש. ארליך, מ. צפורי;
ה"ה א. בראון, מ. דרובלס, מ. דקל, י. מרגלית ור. ויץ.

./מחליטים

מ ח ל ל י ט י ם הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמת לפניה את:-

א. הודעותיו של שר הבטחון כי על מנת להבטיח את התוואים והאתרים הדרושים על-פי התפיסה הכוללת - להמשך ההתיישבות בשלב מאוחר יותר, ובמגמה להפוך מאחזים ליישובים בשנים הקרובות - מבצע משרד הבטחון כתאום עם החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית, את התכנית כדלקמן לפריסת מאחזי הנח"ל בשנת התשמ"ב ביהודה, בשומרון ובבקעת הירדן:-

(1) ביהודה -

- (א) מצפה לכיש;
- (ב) מצפה אמציה;
- (ג) מצפה עדולם;
- (ד) מעלה חבר;
- (ה) מצפה להב;

(2) בשומרון -

- (ו) נחל גריזים;
- (ז) נחל גן;
- (ח) תרצה;
- (ט) חרמש;

(3) בבקעת הירדן -

- (י) נחל פרת;
- (יא) חוגלה;
- (יב) נחל פלס;
- (יג) מעלה המלוח (רועי ג');;
- (יד) מעלה דורון;

- ובונה יחד עם החטיבה להתיישבות, כבישים, חלקים של כבישים ודרכים, כגון:-

- (א) כביש באיזור מעון-לוציפר, שיחבר את היישובים עם המערכת של ערד-באר שבע;
- כביש זה יתחבר במשך הזמן עם מעלה-אדומים וישראלים את ציר עפולה-ערד;

./כביש

(ב) כביש אשר יחבר את מכמש עם נוה-יעקב;

(ג) כביש עוקף בלטה;

(ד) כביש מחולה-חמרה;

ב. הודעתו של יושב ראש הועדה להתיישבות, כי הועדה
תטפל בכל הנושא הכרוך בתאום, שבין משרדי הממשלה
לענין סלילת רשת הכבישים, הדרכים ואחזקתם,
בעיות התקציב הנובעות מכך ומהקמת המאחזים על-ידי
הנח"ל.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת